

A Kúria
mind felülvizsgálati bíróság

Pfv.V.21.293/2013/3.

A Kúria dr. Buzás Erika ügyvéd (Buzás Ügyvédi Iroda) által képviselt felperesnek Dr. Gál Ferenc Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Gál Ferenc ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Szolnoki Járásbíróság előtt 14.P.22.550/2011. számon megindított perében a Szolnoki Törvényszék 2013. május 8. napján meghozott 7.Pf.20.357/2013/4. számú jogerős ítéletével szemben a felperes 2013. szeptember 4. napján 36. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelme folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 398.500 (háromszázkilencvennyolcezer-ötszáz) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felperes 2011. december 19. napján előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kártérítés címén kötelezze az alperest 3.984.750 forint megfizetésére. Előadta, hogy közte és a Bt. (a továbbiakban: adós) között 2002. május 29. napján mikrohitel szerződés jött létre. Zálogfedezetül a külterületi ingatlanokat ajánlották fel. Az alperes által készített, 2002. április 30. napjával keltezett értébecslés szerint az ingatlan 5.266.000 forint, az ingatlan 2.166.500 forint, míg az ingatlan 3.072.000 forint forgalmi értéket képviselt. Az Alapítvány a mikrohitel bírálatkor az ingatlanok fedezeti értékét az előbbi sorrendnek megfelelően 4.213.000, 1.516.000 és 2.158.000 forintban határozta meg. Mivel az adós nem tett eleget a fizetési kötelezettségének, a felperes a szerződést 2003. december 15. napján felmondta, és a zálogfedezetként meghatározott ingatlanokra végrehajtási eljárást kezdeményezett. A végrehajtási eljárás során az ingatlan becsértékét 2.000.000 forintban, az ingatlanét pedig 100.000 forintban határozták meg, a felperes végrehajtási kifogásának elbírálásakor beszerzett szakértői vélemény az ingatlan becsértékét nem módosította, az ingatlan becsértékét azonban 135.000 forintban határozta meg. Az ingatlan az adós tulajdonát képezte. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság elrendelte az adós felszámolását, és a felszámoló 2008. február 6. napjával keltezett közbenső mérlege

ezen ingatlan szakértő által meghatározott értékét 300.000 forintra tette, de értékesíteni csak 200.000 forintért lehetett, és ez az összeg a felszámolás költségeit sem fedezte. A felperes kára az ingatlan esetében 1.633.000 forint, az ingatlan esetében 1.015.750 forint, míg az ingatlan esetében 1.336.000 forint, összesen 3.984.750 forint. Állította, hogy ez a kár amiatt érte, mert az alperes értékbecslésében bízva folyósított hitelt az adósnak. Az alperes védekezésére előadta, hogy az értékbecslésben szerepelt, az ingatlan tulajdonosa hitelfedezet biztosítása céljából kérte a forgalmi érték meghatározását. A hitelezési tevékenysége úgy épült fel, hogy minél kevesebb terhet rójon a hitelt igénylő vállalkozóra, ezért hozhatta az adós a szakértői értékbecslést.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, azt mind a jogalap, mind az összecszerűség tekintetében megalapozatlannak tartotta. Állította, hogy részéről nem történt jogellenes magatartás, az adott helyzetben általában elvárható módon járt el. A felperessel egyébként sem állt jogviszonyban. Az alperestől az ingatlan tulajdonosa rendelte meg az értékbecslést, a piaci forgalmi érték és nem a fedezeti érték meghatározását kérte. A felperes hibázott, amikor a piaci értékre vonatkozó értékbecslést fedezeti érték meghatározására használta fel. Az alperes egyébként nem is járult hozzá, hogy a piaci forgalmi érték meghatározására készített értékbecslését hitelezési folyamatban fedezeti érték meghatározására használják fel, és nem volt tudomása arról sem, hogy a megrendelő ilyen célra kívánja felhasználni. A felperes követelése egyébként is elévült. A felperes kára akkor következett be, amikor az alperes értékbecslését elfogadta, és felhasználta a fedezeti érték meghatározásához. Hivatkozott arra, hogy a végrehajtási eljárás céljára 2005-ben készült szakértői véleményből nem vonható le következtetés a 2002. évi forgalmi adatokra, mert erre az évre nézve nem tartalmaz összehasonlító adatot. A 2002. évre megállapított forgalmi értékhez viszonyított túlértékelést a felperesnek kell bizonyítani.

A Szolnoki Járásbíróság 2013. február 20. napján meghozott 14.P.22.550/2011/31. számú ítéletével a kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 3.984.750 forintot, továbbá 199.238 forint perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy 119.550 forint illetéket felhívásra térítsen meg az állam javára. Rendelkezése szerint 119.550 forint illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a peres felek között szerződéses jogviszony nem keletkezett, az értékbecslések elkészítésére mindhárom ingatlan esetében az adós adott megbízást az alperesnek. A felek között a három ingatlan 2002. évi tényleges forgalmi értéke volt a vitás, illetőleg az, hogy a forgalmi érték meghatározásakor az alperes mindenben a szakma szabályainak megfelelően járt-e el. Az elsőfokú bíróság az általa kirendelt

szakértő szakvéleményét megalapozottnak és aggálytalannak találta, azt az ítélezése alapjául elfogadta. Megállapította, hogy az alperesi értébecslések módszertanilag hiányosnak tekinthetők, az alperes a hitelbiztosítéki érték meghatározására vonatkozó rendeletek előírásait nem tartotta be annak ellenére, hogy 2002-ben hitelbiztosítéki érték meghatározásához felhasználható értébecslés készítésére kapott megbízást. Az alperesnek az 54/1997. (VIII. 1.) FM rendelet és a 25/1997. (VIII. 1.) IM rendelet szerint kellett volna a munkáját összeállítani. A felperes igazolta, hogy az alperes magatartásával összefüggésben kára keletkezett, miután a fedezetként felajánlott ingatlanok értékesítéséből befolyt összeg csak kis részben fedezte az adóssal szemben fennálló követelést. Megállapította azonban azt is, hogy a felperes saját magatartásával is közrehatott a kár bekövetkezésében. Akkor járt volna el körültekintően, ha nem azt a céget kéri fel az értébecslés beszerzésére, melyhez a hitelt ki kívánta helyezni. A felperesnek magának kellett volna intézkedni az értébecslés beszerzéséről, annak költségeit áthárítva a hiteligénylőre. A felperes tudta, hogy az alperes és az adós között megbízási jogviszony jött létre az ingatlanokra vonatkozó értébecslés tárgyában, mely jogviszony a megbízó érdekeit szolgálja. A megbízottnak a megbízó érdekét kell szem előtt tartania, ahogy erre a felperes maga is utalt. Fokozott figyelemmel kellett volna lennie arra, hogy a fedezeti érték megállapításának alapjául szolgáló forgalmi értébecsléseket a hitelt igénylőtől független személy készítse el. A felperes a hitelfedezeti érték meghatározásakor a saját szabályzatát sem tartotta be maradéktalanul. Az eljáró mikrohitel menedzser is akként nyilatkozott, hogy az ingatlanok fedezeti értékének meghatározására szolgáló táblázat egyes oszlopaiban szereplő értékeket egymással össze kell szorozni, és azt rávetíteni az értébecslés szerinti forgalmi értékre. A felperes a szorzószámokat nem megfelelően alkalmazta, így magasabb fedezeti értéket fogadott el. Összegezve: az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes kárát az alperes felróható magatartása idézte elő. Amennyiben ugyanis a 2002. évi tényleges forgalmi értékeket adja meg, úgy a felperes vagy további fedezetet kér az adóstól, vagy nem folyósít részére hitelt, és így kára sem keletkezett volna. Az összegszerűséget akként határozta meg, hogy a felperes tényleges kárának azt az összeget tekintette, ami az ingatlanok kényszerértékesítésekor a követelése volt, és ezt csökkentette a kényszerértékesítésből megtérült összeggel. A kár összege megegyezett a felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igény összegével, azaz 8.480.608 Ft-tal. Ebből már nem volt megtérülés. A Ptk. 339. § (1) bekezdését alkalmazva az alperes részéről a jogellenességet bizonyítottnak tekintette, csakúgy mint a kár bekövetkezését, e kettő közötti okozati összefüggés fennállását. Az alperest terhelte volna annak bizonyítása, hogy az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította, ezt azonban nem tudta bizonyítani, minthogy a forgalmi értékek meghatározásakor a

vonatkozó szakmai szabályokat, iránymutatásokat figyelmen kívül hagyta, és ez a magatartása vezetett oda, hogy értékelésében nem a valós forgalmi érték szerepelt. A Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján - minthogy a felperes maga is közrehatott a kár bekövetkezésében - a közrehatás mértékét 50-50 %-ban megállapítva kármegosztást alkalmazott.

Az alperes elévülési kifogását az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak. A kártérítés a károsodás bekövetkeztekor esedékes (Ptk. 360. § (1) bekezdés). A kár bekövetkezésének időpontja az az időpont, amikor a fedezeti ingatlanok kényszer-értékesítése megtörtént, és nyilvánvalóvá vált, hogy a befolyó vételár nem fedezi a felperes követelését.

A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-a és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett a kereset elutasítása érdekében.

A Szolnoki Törvényszék 2013. május 8. napján meghozott 7.Pf.20.357/2013/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Az alperest mentesítette a felperes javára perköltség megfizetése és az állam javára eljárási illeték megtérítése alól. Az állam által viselendő elsőfokú eljárási illetéket 239.100 forintban határozta meg. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 253.000 forint elsőfokú és 126.500 forint másodfokú perköltséget. A le nem rótt 318.780 forint másodfokú eljárási illetékről akként rendelkezett, hogy az állam viseli.

A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes kárát az alperes szakszerűtlen és hiányos értékbecslése okozta. A felperes kára ugyanis abból adódott, hogy az adós nem törlesztette a kölcsönt, emiatt a felperes a hitel felmondására, majd végrehajtási eljárás megindítására kényszerült. Az alperes magatartása és a felperes kára között nem bizonyítható az okozati összefüggés. A perben kirendelt szakértő véleményében foglaltak alapján nem vitatható, hogy az alperes értékbecslése nem felelt meg a fedezeti érték meghatározására vonatkozó jogszabályoknak, azonban az alperes nem fedezeti érték meghatározását vállalta. A felperes nem is volt köteles befogadni az alperes értékbecslését, és elvárható lett volna tőle, hogy ingatlanforgalmi szakértőt alkalmazzon, vagy a hiteligénylő megbízásából készült értékbecslést szakértők bevonásával ellenőriztesse. Ezt elmulasztotta, és ez nagyban közrehatott a kár bekövetkeztében. A másodfokú bíróság azt is lényegesnek minősítette, hogy az alperes nem a felperes, hanem a hiteligénylő megbízásából készített forgalmi értékbecslést. A Ptk. 474. § (1) és (2) bekezdése értelmében a megbízást a megbízó utasításai és

érdekének megfelelően kell teljesíteni. Az alperes a megbízásnak megfelelően járt el, amikor nem hitelfedezeti, hanem egyszerű forgalmi értébecslést készített. A megbízó érdeke pedig az volt, hogy a forgalmi értébecslés magas forgalmi értéket tüntessen fel. A felperes gondatlanságának tudta be, hogy a hiteligénylő ügyfelek megbízásából készült forgalmi értébecsléseket elfogadta, annak helyességét nem ellenőrizte, nem tartott helyszíni szemlét. Az értébecslésben szereplő értékekből indult ki a hitelfedezeti érték meghatározásakor. A felperes ügyben eljáró mikrohitel menedzsere nyilatkozott akként, hogy a perbeli időszakban a hiteligénylőket az alpereshez küldték az értébecslés beszerzése érdekében, mivel benne megbíztak, és véleményeit nem ellenőrizték. Az alperes által végzett értébecslést illetően a másodfokú bíróság rámutatott, hogy az ingatlan esetén az értébecslés helyességét igazolja, hogy hat évvel később az alperesi becsült értéknél lényegesen magasabb vételáron kelt el. Az alperes fellebbezésében írtakkal egyetértve a felperes mulasztásának minősült, hogy a hitelszerződés felmondása után csak egy évvel később indított végrehajtási eljárást, akkor is csak két fedezeti ingatlanra. A szerződés felmondását követően az adóssal szemben közel négy évig semmilyen intézkedést nem tett a követelés behajtására. Nem intézkedett az adós tartozásáért mögöttes felelősséggel tartozó beltaggal szemben sem. A 2004. november 30-i végrehajtói becsérték megállapítással szemben elkésetten terjesztett elő végrehajtási kifogást. A kárt jelentősen növelte, hogy csak 2007. júliusában árverezték el az ingatlanokat. Az adós elleni felszámolási eljárásban is jelentős késedelemmel tett igénybejelentést. Nem volt reális pénzügyi, gazdasági oka annak, miért nem kért a legértékesebb ingatlanra már 2003-ban végrehajtást. A másodfokú bíróság tévesnek minősítette a kármegosztás alkalmazását. A perben kirendelt szakértő véleményéből azt a következtetést kellett volna levonni, hogy a felperes nem fogadhatta volna el az alperes értébecslését, ezért nem volt helye kármegosztásnak. Helyesnek minősítette az alperes hivatkozását, miszerint a felperes megsértette a kárelhárítási kötelezettségét. Összefoglalóan a másodfokú bíróság szerint nem volt kétséget kizáró módon megállapítható, hogy az alperes értébecslő tevékenységével összefüggésben a felperest kár érte volna abban az esetben is, ha az adóssal, annak beltagjával és házastársával, a zálogkötelezettekkel szemben a követelése behajtására késlekedés nélkül minden jogilag lehetséges lépést megtett volna. Az elévülés tekintetében is elfogadta az alperes álláspontját. A végrehajtói értébecslés alapján a felperesnek hathatós intézkedést kellett volna tennie a kárigénye érvényesítésére. A felperes károsodása ebben az időpontban következett be, mivel az értébecslésből felismerhette volna, hogy a végrehajtás alá vont ingatlanok forgalmi értéke jelentősen eltért az alperesi becslésben közölt értékektől. A felperes mikrohitel menedzsere azt nyilatkozta, hogy azért nem indítottak a legértékesebb ingatlanra végrehajtást, mert nem akarták az adós működését korlátozni, de ez

esetben a tartozás behajtására pert kellett volna indítani. A végrehajtói értébecsléstől számítottan a felperes követelése már 2010-ben elévült.

A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján határozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a feltárt tényállásból megalapozatlan, jogszabálysértő és okszerűtlen jogi következtetést volt le. Már a keresetlevélben előadta, hogy jelentős kár érte amiatt, hogy az alperes által készített értébecslésben bízva olyan ingatlanfedezetre folyósított hitelt, amely még részben sem biztosította volna a hitel megtérülését. Az ingatlanok túlértékelése mint károkozó magatartás és a követelés részbeni megtérülése mint kár között az okozati összefüggés fennáll, mert ha a felperes tud arról, hogy az ingatlanok az alperes által megállapított értéknél jóval alacsonyabb értéket képviselnek, a hitelt nem folyósítja. Az alperes az értébecsléshez szükséges információkkal rendelkezett, az ingatlanközvetítői névjegyzékben szerepelt, a felperes kellő alappal bízhatott abban, hogy értébecslése a szakmai szabályoknak és a valóságnak megfelel. Tévesnek minősítette a jogerős ítélet azon megállapítását, hogy kára abból eredt, hogy az adós nem törlesztette a kölcsönt, és emiatt a hitel felmondására kényszerült. A fedezeti ingatlanok azt a célt szolgálják, hogy amennyiben az adós nem tud eleget tenni a fizetési kötelezettségének, a hitelező kielégítést kereshessen a jelzálogjoggal terhelt ingatlanokból. Ha az alperes megfelelő értébecslést szolgáltat, akkor megállapítható lett volna, hogy egy esetleges későbbi kényszer-értékesítés során az ingatlanok nem biztosítják a követelés teljes megtérülését, és a felperes dönthetett volna úgy, hogy vagy nem folyósítja a hitelt, vagy további megfelelő biztosíték felajánlását kéri. Az alperes magatartása és a felperes kára között az okozati összefüggés egyértelműen fennáll. Tévesen jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre is, hogy csak két fedezeti ingatlan vonatkozásában kezdeményezett igényérvényesítési eljárást, mert az adós ellen is indult 2004-ben végrehajtás. Erre a tényre az elsőfokú bíróság nem rendelt el bizonyítást, mert irrelevánsnak tartotta, ezért e tényre a másodfokú bíróság sem hivatkozhat. A másodfokú bíróság e tekintetben is eljárási szabályt sértett, mert tényeket úgy értékelt, hogy azok az elsőfokú eljárásban nem merültek fel, illetve valóságtartalmukról nem győződtek meg. Az adóssal szembeni egy éves türelmi idő alkalmazása álláspontja szerint méltányos és életszerű volt. A felperes hitelpolitikája az, hogy a kintlévőség kezelése során lehetőséget és időt biztosít a kisvállalkozók számára a likviditás helyreállítására. Tévesnek minősítette, hogy az adós beltágja ellen nem lépett fel a tartozás behajtása érdekében. A beltág elleni végrehajtás jelenleg is folyamatban van,

de a követelés vagyontárgy hiányában behajthatatlan. Az elsőfokú bíróság erre a kérdésre nem vett fel bizonyítást, és nem is értékelte. A másodfokú bíróságnak ez esetben is a Pp. 252. § (3) bekezdése szerint kellett volna eljárnia. A másodfokú bíróság eljárási szabályt sértett, mert tényként kezelt olyan információkat, melyek bizonyítékkal nem volt alátámasztva, és nem tett lépéseket az iránt, hogy e tényeket az elsőfokú bíróság tisztázza. A felperes a végrehajtótól származó iratból értesült arról, hogy az adóssal szemben felszámolási eljárás indult, ezért nem tudta időben előterjeszteni a hitelezői igényét. Az adós tulajdonát képező ingatlanra azonban már 2004-ben megindult a végrehajtási eljárás, de ez a körülmény sem merült fel az elsőfokú eljárásban. Álláspontja szerint nem volt helye a kármegosztásnak, hiszen a kár és az alperes szakmai szabályszegéssel járó magatartása között okozati összefüggés állt fenn. A felperes minden tőle elvárhatót megtett, a jogszabályok adta lehetőségek között végig vitte az igényérvényesítési eljárásokat, és csak ennek során szembesült azzal, hogy a fedezetként felajánlott ingatlanok értéke nem akkora mint, amit az alperes megállapított, és követelése csak csekély mértékben fog megtérülni. Nem is késlekedett az igényérvényesítési eljárásokkal, mindazonáltal ez a körülmény nem változtat azon a tényen, hogy az alperes az ingatlanokat túlértékelte. Éppen az igényérvényesítési eljárásokban a jogorvoslatok világítottak rá, hogy az alperes értékebecslése nem fedí a valóságot. Állította, hogy a kár elhárítása érdekében az adott helyzetben elvárható magatartást tanúsította. A másodfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a kár már a végrehajtói értékebecslés időpontjában bekövetkezett, és ezért a követelés 2010-ben elévült. Ebben az időpontban számszerűsíthető kárról nem lehetett beszélni, a kár összege még módosulhatott, ahogy módosult is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet jogszabálysértését abban jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság olyan tényekre alapozva hozta meg a határozatát, amely tények bizonyítása az elsőfokú eljárásban nem történt meg. Sérelmezte a jogerős ítéletnek az elévülésre vonatkozó megállapítását. A Kúria a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód, a perben támadott jogerős ítélet azonban nem jogszabálysértő.

A felperes felülvizsgálati kérelmében kifogásolta a jogerős ítéletnek az elévülésről kifejtett álláspontját, bár e tárgyban a

jogszabálysértést konkrétan nem jelölte meg. A Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. A Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A kár a felperes vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés (Ptk. 355. § (4) bekezdés). A Kúria álláspontja szerint a felperes kára akkor következett be, amikor az adós szerződésszegése (a törlesztő részlet nem teljesítése) miatt az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorolása után az adós a felszólítás szerinti három munkanapon belül az akkor lejárt tartozást mindösszesen 5.498.662 forint erejéig nem fizette meg. A felperesnek az adóssal szembeni követelése (aminek nem érvényesíthető voltát jelölte meg az alperes által okozott kárként) a szerződés 2003. december 15-i felmondásával vált esedékessé. A felperes kára nem attól függően következik be, hogy az igényét szerződésszegésre, vagy szerződésen kívüli károkozásra alapozza. A kár érvényesíthetőösszege megállapításánál figyelembe kell venni, hogy a felperes utóbb a követeléséből milyen összeget tudott behajtani, de ez már a felperesnek a kárenyhítése körében kifejtett tevékenységének eredménye volt. A kár mértéke nem függhet attól, hogy a felperes az annak csökkentéséhez szükséges adekvát igényérvényesítéssel él-e, mikor él, adott esetben terheli-e őt e tárgyban késedelem. Az elévülés tehát 2003. december 15-i felmondás adósnak történő kézbesítését követő negyedik napon kezdődött meg. Az alperessel szembeni követelés vonatkozásában legfeljebb az elévülés nyugvásáról (Ptk. 326. § (2) bekezdés) lehet szó, addig az időig, míg a végrehajtási eljárásokban beszerzett szakértői vélemények alapján a felperes meg nem állapíthatta, hogy a hitelfedezetként elfogadott ingatlanok értéke jelentősen az alperes által meghatározott alatt volt. (Megjegyzendő: a végrehajtás érdekében az akkor aktuális értéket határozták meg, míg az alperes az értékbecslését 2002. évre adta.) A jogerős ítélet tehát helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes alperessel szembeni követelése a 2011. november 28. napján közölt felszólításáig elévült.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a megállított tényekből a jogerős ítéletben megfogalmazott következtetések levonását sérelmezte, és egyedüli jogszabálysértésként azt határozta meg, hogy a másodfokú bíróság olyan tényekre alapozta a döntését, amely tények tekintetében az elsőfokú eljárásban nem történt bizonyítás. Álláspontja szerint a helyes eljárás az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 252. § (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása lett volna, hogy a relevánsnak tartott, de nem bizonyított tények bizonyítása megtörténhessen. E tények körébe tartozott, hogy a kár csökkenését eredményező eljárások megindítását illetően terheli-e a felperest mulasztás, vagy késedelem.

A Pp. 206. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A törvény e rendelkezésének megsértése csak abban a kivételes esetben állapítható meg, és csak akkor szolgálhat kellő alapul a felülvizsgálathoz, ha a bíróság iratellenes, ellentmondó, a per adataiból okszerűen nem következő megállapítást tett, vagy a bizonyítási eljárás lefolytatására vonatkozó előírások megsértésével helytelen ténybeli következtetésre jutott.

A Pp. 121. § (1) bekezdése értelmében a felperesnek már a keresetlevélben meg kell jelölnie az érvényesíteni kívánt jogot és az annak alapjául szolgáló tényeket, azok bizonyítékait. Az elsőfokú bíróság 10. sorszámú végzésében részletes tájékoztatást adott a bizonyítási teherről, és ennek keretében arról, hogy a felperes köteles bizonyítani a kár bekövetkeztét, illetve összegszerűségét, és azt hogy kizárólag az alperes általi alulértékelés vezetett a tényleges forgalmi értéket meghaladó fedezeti érték meghatározására.

A bíróságnak a jogvita eldöntése érdekében bizonyításra szoruló tényekről kell feleket tájékoztatnia. Ezt megtörtént azzal, hogy a felperes bizonyítási kötelezettsége körébe sorolta a kár bekövetkeztét és összegszerűségét. Mivel a felperes a kárát abban határozta meg, hogy az adóssal szemben a hitelszerződésből eredően követelése maradt fenn, egyrészt őt terhelte annak bizonyítása, hogy milyen összegű tartozás állt fenn a szerződés felmondásakor, és az alperessel szembeni perindításig milyen számára nyitva álló lehetőségekkel élt a követelése behajtása érdekében azokkal szemben, akikkel a hitelszerződés kapcsán jogviszonyban állt. Nem az elsőfokú bíróság feladata volt felhívni arra a felperest, hogy bizonyítsa, az adós ingatlanára kért-e és mikor, milyen eredménnyel végrehajtást, az adós beltagjával szemben kezdeményezett-e pert, ha igen, mikor és milyen eredménnyel, mikor jelentette be a felszámolási eljárásban a hitelezői igényét, és mik voltak az esetleges késedelme okai. E körülményeket illetően a felperesnek kellett volna tényelőadást tenni és okirati bizonyítást teljesíteni, mert csak ilyen módon támasztotta volna alá, hogy az adóssal szembeni követelése milyen összeg erejéig áll fenn, melynek megtérülése hiányát, mint kárt kívánta az alperessel szemben érvényesíteni. Ha a felperes nem nyilatkozott arról, hogy az adós ingatlanára még a felszámolás elrendelése előtt kért végrehajtást, akkor ebből a bíróság csak azt a következtetést vonhatta le, hogy az adós ingatlanára a felperes nem kért végrehajtást, hiszen ennek megtörténte nem tett előadást. Ha nem nyilatkozott arról, és nem igazolta, hogy az adós beltagjával szemben kezdeményezett a hitelszerződésből eredő követelés iránt pert, akkor ebből a bíróság okszerűen, a Pp. 206. § (1) bekezdése sérelme nélkül vonhatta le

azt a következtetést, hogy a felperes ezt a lépést nem tette meg. Megjegyzi a Kúria, hogy bár a felülvizsgálati eljárásban figyelmen kívül kell hagyni azt a bizonyítékot, amit a fél a felülvizsgálati kérelme alátámasztásául csatol, de azt le kell szögezni, hogy önmagában az a körülmény, hogy a felperes előadása szerint 2004-ben kezdeményezett az adós ellen végrehajtást, indifferens, mert tényszerűen ennek a végrehajtásnak az eredményeként az adós jelzálogfedezetül felajánlott ingatlanára nem vezettek végrehajtást, azt csak a felszámolási eljárás során értékesítették.

A felperes az alperessel szemben a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján szerződésen kívül okozott kár megtérítése iránt érvényesített követelést. E törvényhely szerinti kártérítési igény esetén a felperest terheli annak bizonyítása, hogy az alperes jogellenes magatartást tanúsított, a felperest kár érte, a kár és a jogellenes magatartás között okozati összefüggés áll fenn. A felróhatóság hiányát az alperesnek kell bizonyítani. A felperes az alperes jogellenes magatartását abban határozta meg, hogy amúgy az adós felkérésére olyan értékbecslést készített a fedezetként felajánlott ingatlanokról, amelyek nem azok valós forgalmi értékét tükrözték, és az alperes által meghatározott forgalmi érték alapján döntött a mikrohitel folyósításáról. A kárát abban határozta meg, hogy az adós a folyósított mikrohitelt nem törlesztette, ezért a szerződést fel kellett mondania, és a felmondást követően követelése az adós ellen vezetett eljárások eredményeként és a biztosítékokból csak kisebb összeg erejéig térült meg. A Kúria egyetértett a jogerős ítélet azon megállapításával, hogy a felperes kárát, a hitel visszatérítésének, visszatérülésének hiányát nem az alperes jogellenes magatartása idézte elő, hanem az adós szerződésszegése. Az okozati összefüggés hiányában az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg. Erre tekintettel egyébként közömbös is, hogy a felperesnek milyen összegű a hitelszerződés alapján meg nem térült követelése, ebben maga a felperes milyen módon hatott közre, bár a felperes felülvizsgálati kérelme folytán e kérdéssel a Kúriának foglalkoznia kellett.

A jogerős ítélet a felülvizsgálat kérelemben írt okból nem volt jogszabálysértő, azt a Kúria - a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával - a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta. Az alperes oldalán a felülvizsgálati eljárásban megtérítésre alapul szolgáló képviseleti tevékenység nem volt. A felperes illetékmentessége folytán a felülvizsgálati illeték az államot terheli (Itv. 5. § (1) bekezdés d) pont, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §).

Budapest, 2014. szeptember 17.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k.

előadó bíró Dr. Szűcs József s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő